Döbling

Szobor Széchenyinek

Gróf Széchenyi István halálának 130. évfordulóján, vasárnap, Bécs Döbling városnegyedében felavatták a nagy magyar reformpolitikus mellszobrát. A szobor és különleges kőtalapzata az egykori Görgen idegszanatórium előtti téren kapott helyet. Ez az intézet szolgált Széchenyinek menedékül az osztrák önkényuralom elől élete utolsó, csaknem 12 éves időszakában, amikor még több jelentős politikai tanulmányt is alkotott.

A vasárnap délután rendezett szoboravatásra Magyarországról Bécsbe érkezett a Kör több mint 200 tagja. Az ünnepségen ott voltak továbbá az ausztriai magyarság, a bécsi magyar intézmények, az Osztrák—Magyar Egyesület képviselői és az osztrák főváros több hivatalos személyisége. Környei Attila, a Széchenyi Kör titkára mondott megnyitót. Elhangzott a magyar Himnusz, majd Grossmann Ferenc, a magyar nagykövetség tanácsosa, a Collegium Hungaricum igazgatója emlékezett meg a Bécsben született, és ott elhunyt „Legnagyobb magyar" életéről, döblingi éveiről és tartalmas, mindmáig iránymutató munkásságáról.

Az avatóbeszéd után Nagy János bécsi magyar nagykövet felolvasta a Széchenyi-emlékmű alapító okmányának szövegét.

Gerontológus- és rendelethiány

Hazánkban az orvosok — miniszteri rendelet hiányában — nem rendelkeznek gerontológiai szakvizsgával, s ez is közrejátszik abban, hogy az idősekkel való foglalkozás nincs kellően megbecsülve — hangzott el a 2. országos szociális gerontológiai konferencián, hétfőn, Budapesten, a Villányi úti politikai propaganda- és művelődési központban. Az öregkor élet- és kórtanával, valamint szociális vonatkozásaival foglalkozó tudomány magyarországi szakemberei — szociális szervezők, orvosok, pszichológusok, szociológusok —, mintegy négyszázan folytattak ezúttal eszmecserét.

A *Bárczi Gusztáv* Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, és a Magyar Gerontológiai Társaság szervezte tudományos tanácskozáson megvitatták a szociális munkások képzésének tapasztalatait, jövőbeni feladatait.

Réztetős lejáróval

Megnyílik az altemplom

A XI—XII. században emelkedtek a magasba az első székesegyházak falai. Már ekkor általánosan elterjedt szokássá vált, hogy az egyszerű nép szemében „égig szökő", tiszteletet parancsoló épület pincéjét temetkezési célokra is használták. Az altemplom egyházi és világi méltóságok végső nyughelye volt.

A szegedi dóm építésének kezdetén még nem gondoltak arra, hogy altemploma kripta legyen. De 1923-ban kiutasították Temesvárról a csanádi püspököt, s *a Vatikán Szegedet jelölte ki a püspökség új székhelyévé.* Ekkor már azt is tervezték, hogy a templom alagsorának egy részét jeles személyiségek temetkezőhelyévé alakítsák.

Hogy csak néhányukat említsük, itt nyugszik *Glattfelder Gyula csanádi püspök*, a templom és a püspöki intézmények létrehozója, *Somogyi Szilveszter* (és felesége), *aki Szeged polgármestere volt az építés idején.*

És feleségével együtt ide temették *Klebelsberg Kunó grófot, vallás- és közoktatási minisztert*, Szeged képviselőjét, az egyetemi intézetek és a népiskolai rendszer alapítóját.

A harmincas évek elején azonban nem jutott pénz a kripta teljes kiépítésére, később a háború, majd az új hatalom gondolkodásmódja sem kedvezett a régi terv megvalósításának.

A javaslatot, mely szerint *az altemplom legyen megközelíthető helytörténeti emlékhely*, ma ismét sokan támogatják. *Glatz Ferenc művelődési miniszter* is felajánlotta segítségét *Gyulay Endre* püspöknek, s a tervezgetésből végül valódi tervek születtek.

Borvendég Béla építész elképzelése szerint a dóm könyvtár felőli oldalán, a Szent Antal kút mellett levő koporsóleeresztő nyílás fölött épülne meg a lejáró. Megnyitnák a járdát szegélyező vaskorlátot, s enyhén emelkedő út vezetne a kapuhoz. Fölé kis, toronyszerű építmény kerülne, amelynek vörösrézzel borított teteje a lépcső ereszkedési szögét követné.

A belső átalakítás során gondolnak a későbbiekben kialakítandó új sírhelyekre. A csanádi püspökök és káptalanok mellett hívek is temetkezhetnének ide.

Az altemplom középső, tágas terét — amely éppen a kupola alá esik — *istentiszteletek, kórusrendezvények céljaira építenék ki.*

A kétmillió forintos minisztériumi támogatás a munkák elindításához elég. Az egyház lehetőségei szerint kiegészíti azt az összeget, de folyamodtak a *Szegedért Alapítvány* segítségéért is, sőt a városi tanács végrehajtó bizottsága sem zárkózott el kérésük elől.

Ha minden a tervek szerint halad, az ünnepi heteken a dóm altemploma már nyitva állhat a látogatók előtt.

Nyilas Péter

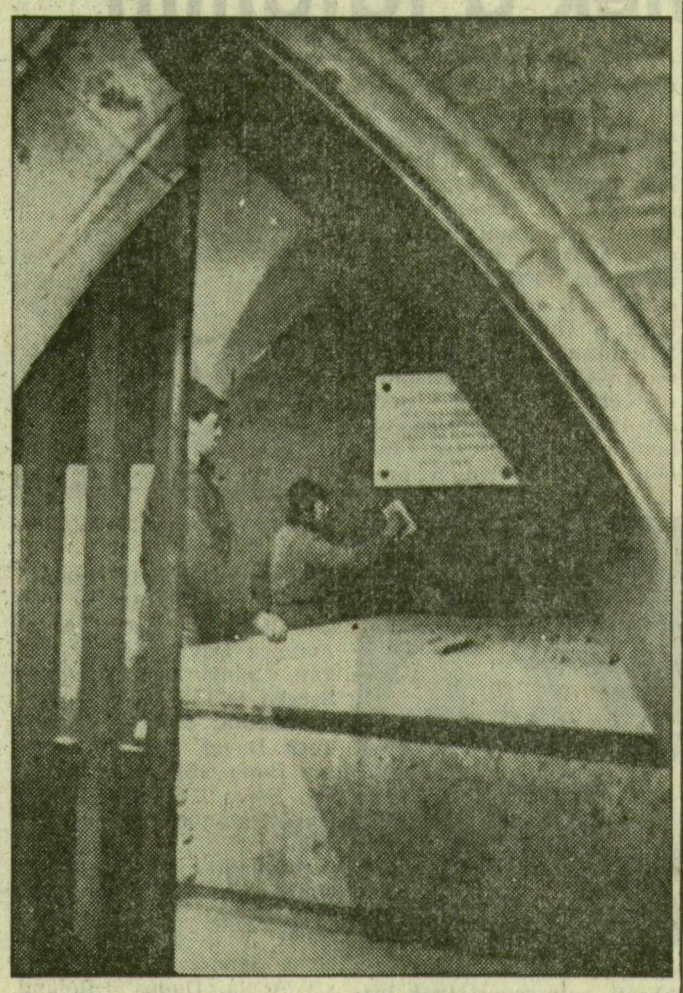

Somogyi Károlyné felvételei

Gróf Klebelsberg Kunó sírhelye

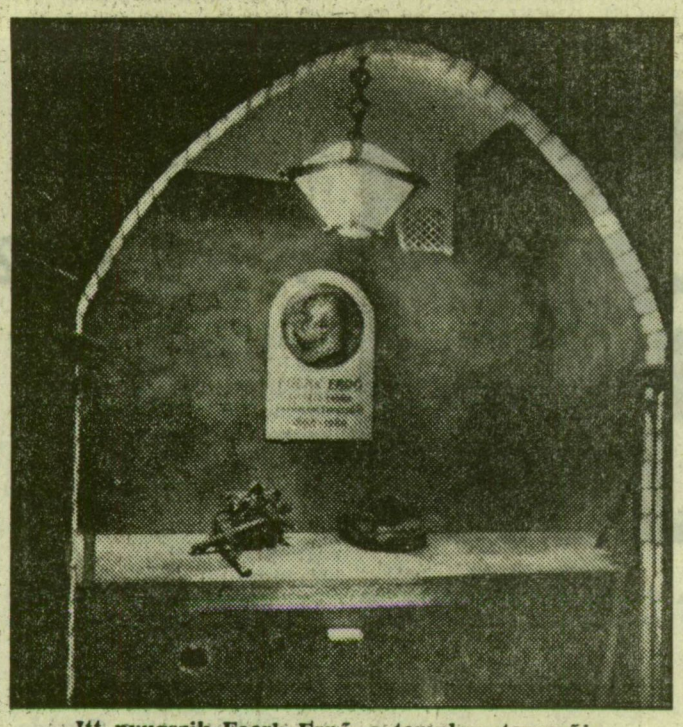

Itt nyugszik Foerk Ernő, a templom tervezője

„Bizonyos dolgok használatára"

Költészeti est

Csaknem egy héttel a költészet napja után, április 17-én este 6 órakor rendez költői estet a Dunabank Rt. a szegedi ifjúsági házban. A nagyszabású gálaesten 24 szerző lép közönség elé. A közreműködők több korosztályt képviselnek, legfiatalabb a még középiskolás *Bakos András*, legidősebb alighanem *Hévizi Ottó*, aki 31 éves. A népes szerzőgárdát többé-kevésbé a József Attila Tudományegyetem időközben már megszűnt irodalmi folyóirata a *Harmadkor*, és a *Szegedi Egyetem* fogja egységbe. A Harmadkor és elődje, a *Bölcsész* régi szerkesztői közül ott lesz *Balog József, Dlusztus Imre, Csuhai István, Szántó István* és *Takáts József*. A szerzők többsége már nem Szegeden él, a pécsi *Jelenkornál* dolgoznak, vagy a városba „emigráltak". A többi közreműködő: *Belányi György, Darvasi László, Deák Botond, Gáll Csaba, Gyimesi Ágnes, Háy János, Jónás Csaba, Kolozsi László, Kurdi Fehér János, Lengyel Zoltán, Medgyesi Gabriella, Podmaniczky Szilárd, Pongrácz Tibor, Solymosi Bálint, Szerb Máté* (álnév), *Szijj Ferenc és Szilasi László*. Az est házigazdája *Szigeti Csaba*, a JGYTF tanára és *Zalán Tibor*, a Kortárs rovatvezetője, Közreműködik Balog József Színháza az *Epilog Kamara*, Benda Balázs Színháza a *General Zorro*, valamint a *Kiváló Holttestek* együttes. Mindezt 70 forintos jegyáron kínálja a szerkesztő, aki nem más, mint Podmaniczky Szilárd. Jegyek: Dunabank Rt., Guttenberg utca 5., továbbá a helyszínen.

(márok)

A nagy ezüst országút

Az általános iskolai biológia—földrajz tantárgyi verseny megyei döntőjét a közelmúltban rendezték meg a szegedi Hámán Kató Általános Iskolában. Az iskolai és területi versenyek alapján a következő 7 iskola 2—2 fős csapata jutott a döntőbe, és az alábbi sorrendben bizonyították be a Duna nyolc országának földrajzából és biológiából szerzett ismereteiket: 1. Szilvásy Gergely és Dancsházy Csaba (Szeged, Béke utcai általános iskola, 2. Balla Zsolt és Zsolnai Hajnalka (Pusztamérgesi ÁMK.), 3. Likhanecz Szilveszter és Digner Tamás (Hódmezővásárhely, Ságvári Endre Ált. Isk.), 4. Bőkuti Szilvia és Bárány Melinda (Csongrád, Domokos Rókus Ált. Isk.), 5. Vajda Krisztina és Török Zoltán (Szentes, Kossuth téri Ált. Isk.), 6. Rajda Szilvia és Császár Gyula (Szeged, Bálint Sándor Ált. Isk), 7. Molnár Renáta és Jancsik Sándor (Magyarcsanádi ÁMK.).

A Próbatársulat hete

A Bartók művelődési központban működő amatőr színpad a *Próbatársulat* az utóbbi években több művet is játszik folyamatosan, törzshelyén, a Deák Ferenc utcai pinceklubban és meghívásra, más művelődési intézményekben. Ezen a héten a színpad tagjai szinte a teljes repertoárt bemutatják. Előadásukban, ma este 7 órától *Albee: Nem félünk a farkastól* című nagy sikerű drámáját láthatja a közönség. Holnap este 9-től *Ionesco: A kopasz énekesnő*, csütörtökön este 7-től *Nádas Péter: Temetés*, majd 9-től *Chelderone: Vörös mágia* című műveket tekinthetik meg az érdeklődők. Pénteken délelőtt 10 órától a gyerekeknek kedveznek az előadók. Délelőtt 10 órától *Ende: Momo* című mesejátékát tűzik műsorra. Este 7-től a felnőtteknek *Sartre: Zárt tárgyalás* című drámáját mutatja be a Próbatársulat (utóbbit vendégelőadókkal) a Bartók művelődési központban.

Játszva tanulnak olaszul

A számítógép szigorú...

Az idegen nyelvek megismerésének vágya körülbelül egy idős lehet az emberiséggel. Ebből a vágyból a huszadik század végére egyre inkább égető szükség lesz. Nem vallhatunk magunkénak világnyelvet, éppen ezért, nekünk kell a világhoz igazodnunk, és elsajátítanunk más népek nyelveit. Ellenkező esetben az a veszély fenyeget bennünket, hogy Európában csak a néma gyerek szerepe vár ránk.

A világon már sokféle módszerrel próbálkoztak, mellyel a nyelvtanulás hatékonyságát kívánták növelni. Tokody László, a Dózsa György Általános Iskola olasz szakos tanára kifejlesztett egy számítógépes nyelvoktató programot. Jóvoltából magam is végignézhettem a 4. a osztályosok olaszóráját. Az alagsori tanteremben meglepetésemre egyetlen számítógépet sem láttam. Az óra első fele az előző lecke szóbeli átismétlésével telt. A gyerekek meglepően aktívak voltak, a feltett kérdésekre az osztály összes keze szinte egyszerre lendült a magasba. Ezután következett az óra számomra izgalmasabb része. Átvonultunk a szomszédos komputerteremben, ahol két sorban összesen tizenkét gép állt. A nebulók pillanatok alatt elfoglalták helyüket a képernyők előtt, és máris billentyűk kezdő gépírónőt meghazudtoló kattogása töltötte be a helyiséget. Egy program tíz, fordításra váró mondatot tartalmazott. A monitoron magyarul megjelenő mondatokat kellett olasz nyelven a gépbe pötyögni. A masina nagyon szigorúan értékel, egyetlen betű vagy ékezet elírását sem tűri el. Hiba esetén azonnal kiírja az errore (hiba) szót, az esetek többségében azonban a giusto (helyes) szót olvashattam. Ennek köszönhetően, szinte észrevételnül, játszva tanulják a helyesírást és a nyelvtant is a diákok. A készülékek ugyan közel vannak egymáshoz, de a puskázásra szinte semmi lehetőség nincs, mert a komputer úgynevezett véletlen számgenerátora gondoskodik arról, hogy a kérdések a különböző gépeken teljesen kiszámíthatatlan sorrendben következzenek. A feladatsor végén a program a helyes és helytelen válaszok alapján érdemjeggyel jutalmazza, vagy éppen bünteti a diákot.

— *Tanár úr! A családias hangulat láttán végig az a kérdés motoszkált a fejemben, hogyan tudta elérni, hogy a játékosság és kötetlenség ellenére a gyerekek ilyen komolyan veszik a tanulást.*

— A pedagógia egyik fontos eszköze a jó kontaktusteremtő készség, hiszen enélkül a diák számára csak kellemetlen kötelesség a tanulás. Ezzel a csoporttal első osztályos koruk óta, tehát már negyedik éve foglalkozom. Az első két évben szinte teljes egészében a játékra építettem a tananyagot. Hogy nagyobbacska korukban is ébren tartsuk a gyerekek érdeklődését, igyekszünk megismertetni velük Olaszországot, az olasz kultúrát. Tervünk, hogy olasz iskolákkal közös csereüdültetést szervezünk, így tapasztalják meg a diákok igazán a nyelvtudás hasznosságát.

— *Hogyan született meg ez az igen látványos eredményeket produkáló gépezet?*

— Kíváncsi voltam, hogyan lehet a számítógépet nyelvoktatásra is használni, ezért először megtanultam programot írni. Majd elkészítettem az első, tananyagra épülő programot. A gyerekek tetszését azonnal elnyerte, ők fogékonyak az újdonságokra. Lelkesedésükhöz nyilván hozzájárul a családi indíttatás is, hiszen ez a fakultáció a szülők kérésére indult. Az iskola gépparkját fokozatosan fejlesztettük. Szerencsére, az igazgatónk, Kecskés Antal is felismerte a számítástechnikában rejlő lehetőségeket, és ő is tevékenyen kivette részét a rendszer kifejlesztéséből. A későbbi programok elkészítésénél már kikértem a gyerekek véleményét is, mert úgy hiszem, elsődlegesen az ő szempontjaikat kell szem előtt tartani.

— *Nem gondolt még arra, hogy tapasztalatait más iskolákkal, pedagógusokkal is megossza?*

— De igen. Olyannyira, hogy az Idegen Nyelvek Tanítása című módszertani folyóiratban A számítógép alkalmazási lehetőségeiről az idegen nyelvek oktatásában címmel cikket is írtam. Az iskolában létrejött egy tankönyvíró csoport is, melynek célja: a ma még Magyarországon nem kapható olasz tankönyv megszerkesztése.

Horváth Zoltán